

Ansøgning om tilskud efter § 16 til særligt vanskeligt stillede kommuner

Ansøger: 400 Bornholm

Ansøgning om tilskud efter § 16 til særlig vanskeligt stillede kommuner i hele landet indtastes og godkendes senest tirsdag den 6. august 2024.

Der henvises til ministeriets brev af 28. juni 2024 vedr. kommunernes budgetlægning for 2025 for en beskrivelse af særtilskudspuljen.

Spørgsmål vedr. ansøgningen kan herudover besvares af Peter Michael Stougaard (pst@im.dk / 72 28 25 71) og Christian Waagø (chw@im.dk / 72 28 25 77).

Kort indberetningsvejledning:

Dette ansøgningsskema giver mulighed for at anføre lange tekster i samtlige spørgsmål. For at undgå at miste lange indtastede tekster, hvis du skulle miste forbindelsen til ministeriet, kan det være en god sikkerhed at trykke 'Send' ind i mellem, for så bliver teksten gemt. Du kan gøre dette, så snart du har udfyldt kontaktpersonoplysningerne nederst.

Bemærk i øvrigt, at det er muligt at kopiere (copy/paste) tekst fra andre programmer ind i de enkelte tekstbokse.

Du afslutter ansøgningen ved at trykke 'Godkend', hvorefter du ikke kan rette i ansøgningen længere.

Umiddelbart efter du har trykket 'Godkend', vises ansøgningen i en udskrivningsvenlig udgave med dato- og underskriftslinje nederst. Disse linjer er alene medtaget for at give ansøger mulighed for at printe ansøgningen ud, udfylde linjerne og gemme udskriften som intern kvittering for indsendelsen af ansøgningen.

I. Ansøgning

1) Anfør det ansøgte beløb i 2025:

(i mio. kr.)

180

2) Beskriv kommunens væsentligste begrundelser for ansøgningen:

(max 1.000 tegn)

Inden fordelingen af tilskud efter §16 ser kommunen ind i en ubalance på ca. 180 mio.kr. i 2025.

Nedgang i befolkningen og skæv aldersfordeling, hvor andelen af ældre og mindre børn er stor i forhold til andelen af unge og erhvervsaktive, øger presset på økonomien samtidig med at netop denne alderssammensætning gør, at Bornholm bliver underkompenseret i udligningssystemet. En fremskrivning viser at der vil mangle kvalificeret arbejdskraft inden for en kort årrække, og personer med sociale problemer samt personer på overførselsindkomst vil fortsætte med at vokse.

Kommunen har mange udsatte og andelen med en social sag er væsentlig højere end på landsplan.

Kommunen bliver i udligningssystemet ramt på, at en del af vores meget omkostningstunge børn ikke indgår i befolkningsgrundlaget, da de er anbragt udenfor øen. På børneområdet er vedvarende fokus på den tidlige og forebyggende indsats for at nedbringe den sociale ulighed og sikre det bedst mulige grundlag for kommunens børn og unge.

3) Beskriv kommunens indsatser i forhold til at forbedre kommunens økonomiske situation. Fx strukturtilpasninger, effektiviseringstiltag mm.:

(max 1.000 tegn)

Der arbejdes målrettet på at tilpasse opgaveløsningen og organisationen for at forbedre den økonomiske situation og den ubalance, der er på driften:

-Org.ændring pr. 1.6.24 for at matche nye krav til den kommunale opg.løsning bl.a til større sammenhæng i sagsbehandl.

-Tiltag for at reducere udg. til omkostningstunge anbringelser

-Et helhedsorienteret program for alle 0-6 årige, der styrker/videreudvikler nye metoder for bedre trivsel, udvikl. og læring

-Styrke tidlig opsporing og forebyggelse på det specialiserede børneområde

-Rehab. på ældre- og sundhedsområdet og omorg. af opg.løsning

-Digitalisering og velfærdsteknologi

-Effektiv org. af beskæftigelsesomr. mhp forebyggelse og styrket indsats

Der arbejdes desuden med udvikling af øen:

-Vækst af arbejdspladser og øge tilflytning

-Fastholde øen som en attraktiv turist-ø

- Revitalisering af erhv.politik og priori. af ress. til sagsbehandl. ift byggesager
- Udvik. og invest. i boligomr. mhp at understøtte arbejdet med rekrut.udfordringen

4) Beskriv kommunens demografiske og socioøkonomiske situation:

(max 1.000 tegn)

Siden 2014 er befolkn. faldet med 2,2%, mod en vækst på landsplan på 5,9%.

Befolkningssammensætningen og udviklingen fordelt på aldersgrupper er meget skæv, og andelen af udg.tunge borgere er stor og stigende, herunder mange udsatte børn og borgere på overførselsindk. Udg. til specialundervisning er også støt stigende. Primo 2024 var 39% af befolk. +60 år, i 2035 forventes andelen at stige til 42% (anlægsudgifter til nye plejeboliger). Store årgange træder ud af arbejdsmarkedet, og kommunen nyder derfor ikke godt af løftet af enhedsbeløbene i de demografiske kriterier i udligningen. Bornholm har den 9. laveste andel 0-16 årige i 2023. For de 17-29 årige den 8. laveste andel i 2023, samtidig er Bornholm blandt de 10 kommuner med den højeste andel +80 årige i 2023.

Befolkningssammensætningen hænger bl.a. sammen med stor nettofraflytning i aldersgruppen 19-22 år.

Der har over de sidste 6 år været en vækst på 9,8% i alderen 0-5 årige (anlægsudgifter til nye institutioner).

5) Beskriv kommunens aktuelle økonomiske situation:

(max 1.000 tegn)

Bornholm har en af landets højeste skatteprocenter på 26,2%.

Den gns. likviditet er faldende og var 3.590 kr. pr. indb. ult. 2023 og fortsat en del under landsgns. på 8.250 kr. Pga. den økonomiske situation planlægges et større træk på kassebeholdningen til nødvendige anlæg.

Det udsatte børneområde er under fortsat stigende pres med flere anbringelser og udgifterne til børn og unge med særlige behov var 32.548 kr. pr. 0-17 årige i 2023, til sammenligning var gns. i hele landet 16.951 kr. Bornholm er nr. 7 over de kommuner med højeste udgifter pr. 0-17 årige. Vurderingen er at udgifterne i 2025 vil være ca. 65 mio. kr. højere end budgettet i 2022 på det udsatte børneområde. Dertil kommer stigende udgifter til specialundervisning på ca. 7,5 mio. kr.

Ældreområdet er under et demografisk pres. Udgifterne til ældre samt voksne med særlige behov lå i 2023 på 24.507 kr. pr. 18+-årige, og her er Bornholm i top 10 over de kommuner med højeste udgifter og væsentligt over landsgns. på 19.611 kr.

6) Beskriv kommunens generelle økonomiske vilkår:

(max 1.000 tegn)

Der ses med bekymring på at det nuværende serviceniveau ikke kan opretholdes. Den økonomiske situation betyder at der må skæres væsentligt ned på almenområderne for at dækker udg. på de specialiserede områder.

Generelt har befolkningen en dårligere sundhedsprofil og ligger lavt indenfor sociale forhold samt et lavt uddannelsesniveau. 20,9% af de 25-64 årige er uden en erhvervsuddannelse mod et landsgns. på 16,2% Disse faktorer medvirker til, at en stor del af befolkningen er på overførselsindkomst. Andelen af førtidspension udgør 11,5% af de 16-66 årige, på landsplan er tallet 6,3%. Vi er i top 3 over de kommuner med den største andel af førtids- og seniorpensionister. Tilkendelserne fortsætter med at stige mere end forventet og 1,4% af arbejdsstyrken er på seniorpens. mod et landsgns. på 0,7%. Generelt udgjorde nettoudgifterne til forsørgelse 38.436 kr. pr. 17-64/66 årige mod landsgns. på 24.946 kr., hvilket er landets 3. højeste niveau.

7) Hvis der ansøges om at indgå udviklingspartnerskab, skal dette angives her samt begrundelse herfor:

(max 1.000 tegn)

På grund af den økonomiske situation ansøger kommunen om at indgå et udviklingspartnerskab.

Kommunen har som det fremgår ovenfor udfordringer indenfor flere områder. Der er således flere af kommunens kerneområder, der har genopretningsplaner samt handleplaner med forskellige initiativer, der skal hjælpe med at holde budgetterne i de kommende år samt på længere sigt. Et udviklingspartnerskab vil danne et fundament for økonomien og være med til at understøtte en flerårige planlægning.

De nævnte udfordringer har medført den alvorlige økonomiske situation og der anmodes hermed om et møde med ministeren forud for indgåelse af et udviklingspartnerskab.

II. Eventuelle bemærkninger

Anfør evt. supplerende bemærkninger til ansøgningen:

(max 1.000 tegn)

Den geografiske placering betyder, at flere udfordringer er unikke i forhold til øvrige kommuner. Mange

løsninger er dyrere og mulighederne for tværkommunale samarbejder er begrænset.

Udgifterne til udsatte børn og unge, førtidspension mv. er vokset betydeligt. Befolkningsudviklingen medfører behov for at investere i nye daginstitutioner og plejecentre. Samtidig er der et stort investeringsefterslæb på offentlige bygninger og anlæg, da fokus har været på at holde hånden under kernevelfærden.

Øgede udgifter til driftsområderne påvirker mulighederne for at bevare unikke dele af infrastrukturen.

Kommunens havne er et aktiv for øen som turist-ø, og vedligeholdelse er nødvendigt ift. klimaforandringer og af sikkerhedsmæssige årsager. En generel vedligeholdelse og fremtidssikring af havnene løber op i 100 mio. kr. Den seneste stormflod har desuden medført yderligere skader på vores havne.

Planarbejdet ifm. Energi-ø er en omfattende opgave, som trækker mange ressourcer